

## Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:	
Egy évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.
Egyes szám	5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő. Ide intézendők a reklámútiók is.

## Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben — vidéköl pedig a postahivatalok úján.

# DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.  
A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye  
Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

## Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.

Hirdetés vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr. Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál, a szerkesztőségben, valamint Zichermann H. közvevítő irodájában is.

Név nélkül, vagy bérmentetlenül beküldött levelek nem vétetnek figyelembe.

Kéziratok vissza nem adatnak.

## A hetedik nap.

»Hat napon át munkálkodjál és a hetedik napot megszenteljed.« A vallás parancsa találkozik a modern socialis és gazdasági élet követelményeivel. Hazudik az, ki azt mondja, hogy egyik a másiknak ellensége. A haladó társadalomnak vallás-erkölcsi alapon kell állania, különben elveszti a talajt lábai alól s belezuhan a nihilbe. A kik azonban minduntalan a vallási dogmák gőzével bódítják a kevésbbé gondolkodó fejeket, azok nem akarják az emberiség haladását. A kik azt hirdetik, hogy a humanus philosophia tanaival a vallás nem fér össze, azok egyttal a vallás legnagyobb ellenségei. Mert azok nem a szeretet tanait akarják urrá tenni az emberi lelkek fölött, csak a magok uralmát akarják biztosítani.

Nem a merev dogmák vallása, hanem az emberi szeretet confessiója menti meg a társadalmat a felforgatástól. A proletár munkás ember számba akar vétetni. Az ő munkája képezi a társadalmi lét biztosítékát. Részt követel tehát a társas lét jótéteményeiből, melyeket egy jó részében ő tesz lehetővé. Azt vitatja, hogy a vallás tanait irányában is alkalmazni kell, mert az nemcsak a kiváltságos helyzetbeliek, hanem az ő szá-

mára is adatott s ő érzi legjobban, hogy a biblia tanítása mennyire megegyezik az ő lelkének sovárgásával. Mi pedig megtanulhatnók, hogy ha nem vindicálnók magunknak az Isten kinyilatkoztatását s a proletároknak egyebet is hagyánánk be őle, mint az elnyomottaktól követelt megnyugvást az állítólagos isteni akaratban: könnyen kitörhetnók a socialismus méregfogát, mert ez olyan kigyó, mely a szerető-kezet meg nem marja.

A vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslatnak tehát kettős jelentősége van. Közgazdasági fejlődés és emberbaráti szeretet szempontjából egyaránt messzekiható fontossággal bír a magyar törvényhozásnak ezen legközelebbi törvényerőre emelkedő alkotása.

A modern lét lázas gyorsasága, a mindig több után való telhetetlen vágy, a percze se pihenő idegek erejét teljesen aláássák. A mi nélkül elvégre semmi nagyot nem teremhet az emberiség: kimerül, elkopik a munka-erő. Mily szépen is mondja Echegaray: »erődet — ajánlom — tud ne terheld. A felajzott hur, bár tisztább hangot ad, de könnyen el is szakad.« A mai társadalom termelői erői tud vannak terhelve a termelés minden ágában. Meglehet, sőt bizonyos, hogy az idegek feszültségében, az agy izgalmaiban több rendkívülit, századokra

szóló csodákat alkotunk, de a felajzott hur könnyen el is szakad. Csökkenni fog a termelés képessége kétségtelen. A munkának is megvan a maga kicsapongása, a munkának is legyen meg a maga mérskélete.

Előttünk legnagyobb erény a munka, párosítsuk a mérséklet másik nagy erényével. A kettő együtt legyőzhetetlen hatalom leend s az idők végéig biztosítja és fokozza a társadalom termőképességét.

Az emberszeretet törvényei pedig világosan megmutatják a helyes utat az ultramontán és az anarchista tévelygések között. Csak rá kell mutatni, mennyire nincs eltérés a vallási és philosophiai igazság között. A mint nem tekintjük vallásnak az emberi szellemet lenyűgöző s a kizárólagosság után törekvő felekezeti fanatizmust, azonképen előttünk csak névbitorlás az a philosophia, mely a materialis ész rideg gymnastikájával az emberi érzés csiráit megfojtással fenyegeti. Emberszeretet legyen a vallás és philosophia közös alapja.

A ki egész héten át nehéz munkában görnyedve keresi meg magának és családjának a mindennapi kenyeret, az pihenjen a végzett munka után és szeressen új erőt az új munkára. A ki egész héten át nemcsak magáért, hanem az emberiségért, a társadalom céljaiért

## A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

## A piros rózsza.

— Humoreszk. —

Írta: Csongor Károly.

Az ebédet a levestel, a regényeket novellákkal s tárcza-cikkeket rendszeren az idő leírásával szokás megkezdeni.

Bár nem hajlok minden régi szokás előtt — ha csak észszerűségét nem látom be — csupán csak azért mert régi, de most az egyszerű magam is azzal kezdem ezt a kis históriát, hogy esznya, ködös idő volt.

Az a homályos sejtélem támad most fel bennem, talán le is kellene festenem ezt a ködös időt.

De minek, kiméljük a nyomda festéket. S felesleges is.

Bizonyára el tudnak önk is képzelni magoknak egy ködös napot, ha esetleg a leg-tisztábban is ragyogna a nap e sorok olvasásánál. Hisz megsérteném a »kedves olvasókat,« ha ilyen gyenge képzelő tehetséget teteleznék fel róluk.

Tehát a ködös idővel tisztában vagyunk. Most jön a história hőse. Neve: Honyadi

Othello; foglalkozása: nincs, ha csak foglalkozásnak nem mondjuk azt, hogy költi azt a sok pénzt, a mit az urban elhunyt ősei összekapartottak, kiknek elve az volt, hogy »a cél szentesíti az eszközt.«

Említésre méltó szenvedélye, kivéve neje iránti rajongó szerelmét s féltékenységét — nincs.

Tehát ez lesz a szereplő s szenvedő alak a drámában.

Még meg kell magyaráznom azt, hogy mért adtak Abendröth azaz... bocsánat... Honyadi urnak azt a furesa nevet: Othello.

A Honyadiak egytől-egyig féltékenyebbek voltak, mint a velencei szerecsen.

A legutolsó Honyadi is — kivél az alábbi furesa dolog megesett — szintén örökölte ezt a családi nyavalyát.

Édes apja, megakarván menteni fiát az e bajjal járó rettenetes sok kellemetlenségtől, a nyakába akasztotta a különben nem közönséges Othello nevet, mintegy figyelmeztetni akarva őt, hogy »fiam, jusson eszedbe az első Othello tragikus esete, ha gyenge perczeidben valami bolondot akarsz tenni feleséged miatt.«

Most annak a sokat említett kis históriának az elbeszéléséhez kellene fognom, de mi-

vel érzem, hogy észrevehető zökkenés nélkül megkezdeni nem tudom, használok a szokásos három csillagot s azután mondom el.

\* \* \*

Egy esznya, ködös délutánon a »Fehér lóban« ült Othello ur s szűresölgette feketéjét. A lehető legrosszabb hangulatban volt.

Agyában — mely bizonyosan meg volt ezer hatszáz gramm, terjedelmes koponyája után ítélve — sötét gondolatok kovályogtak, feketébbek, mint a »Fehér ló« feketéje.

A múlt héten egy piros rózsát látott feleségénél, a 18 éves kis Szerénánál, s ez motoszkált még a fejében.

Nem tudta, hogy kitől kapta azt a kis Szeréna, mert hogy az üvegházában olyan sötét-piros rózsza nem terem, arra meg mert volna esküdni.

Az asszony azt mondta, hogy a kertész hozta neki az üvegházból, de akkor mért jött zavarba a kertész, mikor tőle — ugy beszédközben — megkérdezte?

Ez gyanus volt előtte, roppant gyanus. Hátha valamelyik titkos imádoja küldte neki, s ő elfogadta s még rá egy egész nap a keblén is viselte?

Nem is mert tovább gondolkozni Othello

szolgált, legyen egy napon ur maga fölt, tisztelhesse egy napon a saját egyéniségében az egész emberi nem méltóságát. Szentelhesen egy napot nyájas feleségnek, mosolygó gyermekeknek, ösmerhesse meg az emberi lét szebb oldalát, izelhesse meg ő is az élet örömeit, kinek a sors jobbára csak keserűségét juttatá.

Az egyéni szabadság nevében tör lándsát a materialis philosophia a vásárnapi munkaszünet ellen. A felekezeti vakság pedig noha ezuttal egészen más oldalról és pedig, onnan, hol az ellen a legtöbb panasz emeltetik — vallási okokból kél sikra ellene. Nekünk pedig klerikális vagy zsidó fanatismus teljesen mindegy. Küzdünk mindakettő ellen s lelkünk örömmel telik el, hogy a vallásnak felekezethez nem kötött parancsa a nevére egyedül méltó philosophia törvényeivel így összetalálkozott. Vajha egymást soha el ne hagynák a hatalmasok lelkében: egy nőne nagyra mi nálunk is e kettő szerelmének édes gyermeke, a társadalom szabadsága.

B. S.

**Országgyűlés.** A képviselőház ülése jan. 21-én. A képviselőház tegnap folytatta a kisdövényről szóló törvényjavaslat tárgyalását. Először is Roszsióval István szólott föl, pártolva a javaslatot. Beöthy Akos, a mersekelte ellenzők tagja, nagy hatású beszédet mondott, melyben erős bírálat alá vette a nemzetiségi képviselők állítását s azokat egytől-egyig megczáfolta. A nemzetiségi képviselők szerint a theoretikus alapról nézik az országot. Mindig fitogtatják hazafiságokat és megesküsznek a magyar állameszmére, de mikor annak megerősítéséről van szó, olyan merev ellenzéki álláspontot foglalnak el, mely a hazafiatlanság bélyegét hordja magán. Az egész világon nincs ország, hol a nemzetiségek annyi szabadságot élveznének, mint Magyarországon. Mocsáry felett nagyon sajnálkozik, a mit ő akar, az a magyar nemzet s ezzel együtt a nemzetiségek tönkretétele volna. Beöthy Akos beszéde végeztével általános éljenzés tört ki a házban. A kormánypárt ép úgy éljenzett, mint az ellenzők. A gratulációk között volt Tisza Kálmán is. E zajos ovációk közt az elnök az ülést 5 perczre felfüggesztette.

ur, már erre is olyan melege lett, hogy szomszédjainak a vizét is megitta izgatottságában.

Másfelé igyekezett terelni gondolatait, de nem sikerült. Összeesküdült ellene ég és föld.

Ha a kaszirnőre nézett, annak a keblén is látott egy piros rózsát. Ha a tekézők játékára akart figyelni, a veres golyó juttatta eszébe azt az ominozus piros rózsát, s történetesen szomszédja is egy szép vörös orral szimatolt a levegőben.

Kétszögbeesésében az utczára menekült tekintetével.

A kávéház nagy üveg táblája előtt nyüzsgő ember tömeg lassan lecsilapította felháborodott érzelmeit s épen meg könnyebülve sohajtott fel, a mikor az ablak előtt egy csinos nő alak surrant el.

Othello ur egy perczig az ablakra mereszte nagy üveges szeméit, majd összeszedte magát, felugrott s kirohant.

„A feleségem!... Hova megy a feleségem?...”

Vagy ötven lépésnyire ment előtte a nő. Nagy kalapja s a siető után repülő két boaszárny tünt ki néha-néha a sűrű ködből.

Othello urnak ez elég volt. Szentül meg

M a d a r á s z Imre, pártunk jeles tagja, igen helyes és gyakorlati szempontokat vegyítve beszédébe, úgy pedagogiai, mint társadalmi és nemzeti szempontból örvendetesnek találja a javaslatot. A részleteknél azonban módosítást fog betervezni, mely szerint az óvodába járás kötelessége a három éves gyermekekre még ne mondassék ki. — H o c k János meleg és igaz színekkel rajzolva a három éven alóli szegény gyermekek és árvák helyzetét, elfogadja a javaslatot. Az ülés végén több interpelláció volt. Az interpellációk közül kettőt br. K a s I v o r terjesztett elő. Egyiket a miniszterelnökhöz intézve, az Ausztriában vert pénzek közjogellenes tartalma miatt, a másikat a távollevő b. Fejérváryhoz intézve, a hazai ipar pártolása ügyében. Br. K a s I v o r ép oly alaposan, mint szellemesen indokolta meg mindkét interpellációját, s mindkettővel élénk hatást ért el. Interpelláltak még rajta kívül: M e l t z l O s z k á r és P o l o n y i G é z a. Az ülés vége felé az elnöki széket gr. A n d r á s s y Tivadar foglalta el.

**Állami közigazgatás.** A félhivatalos »N—t« tegnap számában körvonalazza az állami közigazgatás tervezetét. Nagyon szépen mutatkozik az, bár még az egészen vázolata nem fekszik előttünk, mert a városi törvényhatóságok ügye csak később fog szabályoztatni. Egyelőre a vármegyékben szervezzetik a közigazgatás s a kormány által legközelebb előterjesztendő javaslatok a következők: 1. Törvényjavaslat a közigazgatás és az önkormányzat szervezéséről a megyékben. 2. Az árvaügyek rendezése. 3. A közigazgatási bíráskodásról. Ezek fogják alapját képezni a még ezután benyújtandó javaslatoknak. A közigazgatást a vármegyékben állami közegek látják el. Az eddig alkalmazott tisztviselők állomásait megtartják mandátumuk lejártáig, de az időközben megüresedett állomások kinevezés útján töltetnek be. A megyei pénztárak megszüntetnek és ezek teendőit az adóhivatalok veszik át. A közutakra vonatkozó teendők és az építészeti hivatalok a belügyminiszternek rendeltetnek alá. A megye élén a főispán áll, ki állandóan a megye székhelyén köteles lakni s alája vannak rendelve az alispán és a megye székhelyén működő egyéb állami főtisztviselők. A főispán felelőssége megállapittatik. A kinevezett alispán vezeti a megyében a közigazgatást. A járási szolgabíró mellé kellő segéderő alkalmaztatik. A pénzügyigazgató hatásköre az eddigi marad. A z á r v a s z é k működése

volt győződve, hogy a felesége s líhegye utána koczogott.

Mikor már utól érte s épen megakarta szólítani, egy hosszú butorral megrakott kocsit gördült ki egy kapu alól.

A nő még szerencsésen átjutott, de Othello ur vissza maradt.

Várt egy pillanatig, remélve, hogy csak le fog menni a kocsit a járdáról. Csalódott. Egy asztal, mely a kocsit végén talált helyet, úgy látszik, nem szerette, mint gazdája, a változatosságot, s annyira ragaszkodott eddigi hajlékához, hogy az ég felé meredő hátulsó lábával bele kapaszkodott a kereszt fájába, kimutatva ezzel, hogy inkább meghal, mintsem érzelmeit megtagadja.

Othello ur zavarba jött.

Ha addig vár, míg a makranczos asztalt engedelmességre tanítják s a kocsit lemegy a járdáról, bizonyosan eltűnik a nő a ködben s ő soha sem tudja meg, hogy a felesége hova szokott járni.

Megkerülni sem tudta a kocsit, mert az egyik oldalon a szűk kapu nem engedte, melyet teljesen betöltött a nagy kocsit, a másikon pedig a nagy vizpocsolyák.

Itt habozni nem lehetett. Vagy át kellett

külön törvény által szabályoztatik. Az eddigi t. ügyészek fölé jogtanácsosi állás szervezzetik, szeleesebb hatáskörrel. A tanfelügyelői, valamint az erdőfelügyelői intézmény föntartatnak, de az általános adminisztrációval közvetlenebb összeköttetésbe hoztatnak. — Föntartatik a vármegye szabályrendelet alkotási, ellenőrzési s pótdadó kivétési joga. A megyei bizottság összealkotásának módja fentartatik. (Az aristokratikus jellegű virilisi intézmény tehát ezután is virul! Szerk.) A megyét megillető jogok gyakorlása a legfontosabb ügyekben ezentul is a közgyűlés illeti. Az állandó választmány működése szabályoztatik. Nagyobb megyékben, melyeknek területe háromezer négyszögkilométert meghalad, a megye különböző, egymástól távolos vidékei közt, járási tanácsok alakittatnak. (A kis Hajdu-vármegye ezen újdonság áldásaiban nem részesül. Szerk.) A közigazgatási bizottság választott tagjainak eddigi száma 10-ről 12-re szaporittatik. A közigazgatási bíróság ról külön törvény intézkedik. — E törvényjavaslat előzetes tárgyalására a belügyminiszter f. hó 25-ére több főispánt összehívott Budapestre, — kik bizonyára rámondják a törvényjavaslatra, hogy jó, de mit ér az, midőn maga a nemzet azt mondja: rossz!

**Tisza István, mint forradalmár.**

Sokszor csaldódik a közvélemény egyes szereplő férfiak megítélésében. Így például dr. Tisza Istvánról, a volt miniszterelnök fiáról, sokáig azt hittük, hogy ő a leghyperloyálisabb osztrák-magyar alattvaló. És ime egy bécsi lap mégis kisütötte, hogy Tisza István azon férfiak közé tartozik, a kik Magyarországon a forradalmat akarják előkészíteni. A bécsi »Vaterland« című lap ugyanis, a magyar fegyvergyárra vonatkozó híreket közölve, azt állítja, hogy a magyar fegyvergyár azon czélból állittatik fel, hogy forradalom esetén a magyar csapatok fölfegyverezhetők legyenek. Tudvalevőleg a magyar fegyvergyár ügye most a magyar kerekedelmi és iparbank vezetőinek kezében van, mely banknak Tisza István az igazgatója. Az ő igazgatósága alatt folynak a magyar fegyvergyár föltámasztására vonatkozó kísérletek. E szerint Tisza István, a Géresi Kálmán volt tanítványa, a forradalmárok veszedelmes csoportjába tartozik!

— „A természetes ellenség.“ E czímen a bukaresti »Romanulu« érdekes cik-

másznia a butor-hegyen — a mit egy angol meg is tett volna — vagy alatta keresztül bujnja.

Othello ur erre határozta magát.

A kocsit alatt jutott eszébe, hogy talán jobb lesz, ha nem szólítja meg a feleségét, hanem meglesi, hova, jobban mondva »ki«-hez megy.

Szerencsésen átbujva a kocsit alatt óvatosan utána sompolygott.

A nő, néha-néha hátra fordítva lefátyolozott arcát, mégis észrevette, s meggyorsította lépteit.

Othello ur szintén.

A leggyorsabb tempóban haladtak így végig vagy hat utczán, kísérve a pékinások hangos habotjától s a járó-kelők gunyos mosolyától.

Végre betért a nő egy nagy emeletes házba, s felszaladt az emeletre.

Othello ur, felre lökve az utjában álló kaput, utána.

Felérve az emeletre, még látta, hogy a nő egy ajtón beugrott.

Berontott s egy üres előszobában találta magát, szemben egy másik, toló ablakkal ellátott ajtóval, melyet épen az orra előtt zártak be.

ket közül, a mely úgy fogja fel Oroszországnak Romániához való viszonyát, a minő az tényleg. Távol legyen tőlünk — így szól az idézett lap — az a gondolat, hogy az orosz birodalom kormányát elleneséges indulattal vádolnók, sőt ellenkezőleg, meg vagyunk győződve arról, hogy a jelenlegi orosz császár őszinte híve a békének, de tovább megyünk: feltételezve azt, hogy ma holnap egy filantrop vagy egy filoromán császár foglalná el a trónt, mindezek dacára a probléma egy és ugyanaz marad, mert a mi existenciánk inkompatibilis a szomszéd birodalom megvalósulásával és a szomszédos birodalomnak ellenségeskedése csak ama napon fog megszűnni, a melyben megsemmisít minket, vagy a melyben meg fog győzödni arról, hogy erre nem képes. Ezek után cikkirő kimutatja, hogy Oroszország nem fog megnyugodni, míg a román állam és a román nemzet egy — történeti emlék nem lesz.

**A német vámpolitikai vita** tárgyában a bécsi »Fremdenblatt« a következőket írja: »Az a körülmény, hogy a német birodalmi gyűlésben elvetették az 1879-ki vámtörvény módosítására és a gabnavámok leszállítására vonatkozó javaslatokat, itt senkit sem lepett meg. Ha meggondoljuk, hogy a német birodalmi gyűlés többségét egy oly program alapján választották meg, mely ezen törvények fenntartását követelte, nem lehetett más eredményt várni e javaslatok tekintetében és csakis symptomatikusként regisztrálhatjuk, hogy a német birodalmi gyűlés mostani többsége nem hajlandó programját feladni. Másrészt fog alakulni azonban a dolog, ha a Németország és Ausztria-Magyarország közti kereskedelmi szerződés fölött kell majd a birodalmi gyűlésnek határozni. Mert egészen más jelent, akademikus jellegű javaslatokat tárgyalni és azokat megbuktatni és ismét más jelent az, ha pozitív gyakorlati javaslatról van szó, a melyet vagy elfogadni, vagy visszautasítani kell. Akkor majd másképp fog kiütni a szavazás eredménye és bár nem lehet kétkedni, hogy tekintélyes számmal lesznek olyanok, a kik kötelességüknek fogják tartani a javaslat el nem fogadását, mégis valószínű, hogy a birodalmi gyűlés többsége az »elfogadás« mellett lesz.«

#### BELFÖLD.

##### Az állami közigazgatás költsége.

A pénzügyminiszteriumban már elkészültek a számadások arra vonatkozólag, hogy mennyivel fogja emelni az 1892-ik évi költségvetést az újonnan kinevezendő közigazgatási tisztviselők fizetése és az állami hivatalnokoknak általános fizetés-emelése. A kérdéses összeg —

Dörömbölni kezdett, biztatva a ben levőket, hogy ha be nem eresztik, megöli őket.

Nem felelt senki, csak halk suttogást hallott.

Újra dobolni kezdett, hatalmas ökleivel, az ajtón.

Erre felre huzták a toló ablakot s egy hozontos, szakállas fej jelent meg a nyílásban.

»Takarodjék innen az ur! Mit akar itt? kit keres?»

»A feleségemet... nyomorult!»

»Uram, nem ismerem a feleségét.«

»Hazudsz gazember! Épen az előbb ment be ezen ajtón.«

»Bolond!»

Az ablak esőrömpölve becsukódott.

Ismét csend volt, csak elmosódott esengettyű hangokat hallott Othello ur s mintha az a mély férfi hang valami tölesérbe beszélné.

»Telephonba beszél? Csak nem a rendőrséget hívja? Hátha nem a feleségem volt... de ez nem lehet... ismerem talán Szerenát?»

Igy tépelődve, vagy öt perczig habozott,

hír szerint — tizenhét millió forinttal van előirányozva.

**Autonomai mozgalmak.** Ugron Gábor és Polonyi Géza orsz. képviselők — hír szerint — egy katolikus autonómia-pártot készítenek elő, melynek feladata lenne a kath. autonómiaira irányuló mozgalmat szervezni.

**A képviselőház** a kisdedővási vita után a bosnyák-hercegovinai csapat-testeknek Magyarország területére való behozataláról szóló törvényjavaslatot fogja tárgyalni. Az igazságügyi bizottság részéről Rohonyi Gyula képviselő fogja a törvényjavaslatot referálni.

**Az erdélyrészi birtok-rende**zés ügyében folynak az euquette tanácskozásai. A birtok-rendezésre szánt előleget 3 év alatt az állam 200,000 frtra fogja emelni. Wekerle pénzügyminiszter megígérte állandó kataszter felvételét a birtokrendezés céljából.

**Ováció Bethlen Gábornak.** Midőn gr. Bethlen Gábor Budapestről hazatért, a segesvári indóháznál Nagy és Kis-Küküllő megyékből összegyűlve roppant tömeg várta a főispánt, hogy a visszalépésére vonatkozó hírekkel szemben, mindkét megyének iránta való tiszteletét és ragaszkodását kifejezze.

#### KÜLFÖLD.

**Az inség enyhítése Franciaországban.** Constans miniszter a képviselőház elé javaslatot terjesztett be, a melyben újabb négy millió hitelt kér a nagy hideg miatt inséget szenvedő vidéki lakosok számára. A humanus francia képviselők a hitelt azonnal és egyhangulag engedélyezték. A szenátus ugy azt a hitelt, mint az előbbi két milliónyit szintén elfogadta.

**Nihilisták Bulgáriában.** Maga az orosz kormány figyelmeztette a bolgár kormányt, hogy Bulgária területén nemesek hogy nagy számmal vannak nihilisták, de még állami hivatalokat is viselnek.

**Elhunyt király.** Kalakava, Havai királya, San-Franciscoból érkezett hírek szerint meghalt. A Reuter-ügynökség azonban e hírt korainak nyilvánítja.

**A chilei forradalom** még mindig tart. Legutóbb a chilei kormány és a szárazföldi csapatok között viszály ütött ki. Valparaisóból érkezett táviratok szerint Pissaquet és Caletabent ostromzár alá vették. A diplomáciai kar az ostromzár és lehető következményei ellen óvatot emelt.

**Angol kérvény a császárhoz.** Egy bécsi lap megzáfolyja azt a hírt, mely szerint

a londoni Guildhallbeli gyűlésnek az oroszországi zsidók érdekében a császárhoz intézett kérvényét visszautasították volna. Ez azért sem lehet való, mert a kérvény még nem is jutott a császár kezéhez. Erre új határozatot fognak hozni, mert a kérvény átadásának módja már más intézkedést kíván.

**Általános lefegyverzés Németországban.** Nagy feltűnést keltett Vilmos császárnak az általános lefegyverzésről tett nyilatkozata, mely a Saale Zeitung szerint megerősíti, hogy van valami igaz a leszereléséről szóló hírekben. Különben sem hiszi a császár, hogy háborúig fejlődhesse a dolgok, mert a füstnélküli lőpor ugylátszik végét szakítja a háborúk érájának. Illetékes körökben élénk kétkedéssel fogadták ezt a hírt.

**A brüsszeli tüntetéshez.** A brüsszeli polgármester köszönetet mondott a szabadelvű egyesület küldöttségének a tüntetés nyugodt lefolyásáért az átvett manifestumra kijelentette, hogy a revízióknak meg kell valósulnia és meg is valósulni. A küldöttség: »Eljen az alkotmány-revizio« kiáltással távozott. — A tüntetések, más tudósítások szerint is lecsillapodtak. A kamara is megkezdhetette üléseit. A kongresszusra 5—6 ezer emberből álló menet indult. A gyűlés alatt Revíziót! és Általános szavazajogot! kiáltások voltak hallhatók, de a rendet nem zavarták meg.

**Bancroft meghalt.** Az egyesült államok kitűnő történetírója, volt berlini nagykövet Washingtonban meghalt. Hogy mily nagy a művelt világ vesztesége, az is bizonyítja, hogy Vilmos császár a német követség útján táviratilag fejezte ki részvétét az elhunyt családjának.

#### A kisdedővás.

(D.) Csákytól, a közoktatásügy miniszterétől nem lehet a jóakaratot eltagadni. Gondol a középiskolával és kisdedővással, a szellem művelése mellett a test fejlesztése sem kerül ki figyelmét, de hogy a jóakarát üdvös alkotásokra is képesíti-e, azt megmutatja majd a jövő. A görög nyelv kérdésében nem volt szerencsés, ámbar a sajtó pártkülönbség nélkül támogatta, sőt elragadtatásában annyira ment, hogy az ifjú német császárral szemben, a prioritás pálmáját neki ítélte.

Pedig a dolog másként áll. Csáky nem vett tudomást a megterhelhetőségről, mely az iskolán verses vonalként keresztülhuzódik, és a mivel az iskolai ügyekkel foglalkozó férfiaknak meg kell barátkozniok; másrészt második elődje Eötvös báró a görög nyelv kérdését helyesebben oldotta meg, egyszerűen eltörölve annak tanítását. Azóta egy negyed század telt el, de úgy látszik nyomtalanul.

Mert mit tett Csáky? Egy tanulmányi tárgy helyett hármat ró a tanulóra. A görögöt nem magolóra ráerőszakolja a görög irodalom, a magyar irodalom és a szabad kézi rajz tanulását. A különben is nagyon megterhelt középiskolai ifjú, a ki ma már nem egyéb csenevész plántánál, visszariadt a hármastól és inkább magolja tovább egy kihalt nyelvnek rendes és rendhagyó ígét és finom szófüzési szabályait.

A közoktatás általános és kötelező, azért okvetetlenül ügyelnünk kellene arra, hogy iskolai betegségeket ne teremtünk, hanem ellenkezőleg alkalmat nyújtunk a testi és értelmi tehetségek együttes és fokozatos fejlődésére. De ez csak pium desiderium a mai közoktatásnál.

Most a kisdedővást akarjuk általánossá és kötelezővé tenni. A törekvés nemes, de az eredmény csak akkor lesz üdvös, ha az eszközöket helyesen alkalmazzuk.

A köztörvények csak akkor hasznosak és ezélszerűek, ha a czélba vett jót egyszersmind érvényesítjük is. De ha a végrehajtás alkalmával a nemes törekvések nem teremnek megfelelő gyümölcsöt, akkor többet ártunk, mintsem használunk.

hogy mit tegyen. Betörje-e az ajtót, vagy haza kotródjék?

Nem jöhetett tisztába e fontos kérdéssel, mert a folyosóra vezető ajtó kinyílt s két hatalmas kár hátulról átfogta, másik kettő pedig a lábáról rántotta le.

Oly váratlanul történt mindez, hogy a védekezésre sem marad, ideje Othello urnak s csak ordítani tudott, fenyegetve megtámadóit, hogy eresszék el tüstént, ha kedves az életök.

E zajra újra kinyílt a kis ablak, s az a nagy kalapos hölgy tekintett ki.

A kalap olyan volt, mint Szerenáé, de az arc — egészen más.

Othello ur bámulatában elhallgatott.

Tehát ezt kergettem s nem a feleségemet?!

Az önkéntes mentők felhasználták e gyenge pillanatát, rahuzták a kényszer-zubbonyt s mint dühös örültet beszállították a kórházba.

Másnap kiszabadult ugyan, de egészen megváltozott.

A feltékenységből tökéletesen kigyógyult s a piros rózsákat gyűlöli.

A kisedővásnak kettős hivatása van. Először a vagyontalan szülők gondján segíteni, másodsor a társadalomnak ép és hasznavehető tagokat nevelni. A vagyonos osztály tarthat felügyelőket és nevelőket gyermekeinek, de a kenyérkereső osztály nem, ezen oknál fogva ugyan mindenkire, de főképpen a szegény népre aldas a helyes kisedővás.

Mint hogy a gyermekek neveléséről, nem pedig tanításukról gondoskodik a kisedővás, felő, hogy a törvénynevelő válando törvényjavaslat, nem fog tudni megfelelni rendeltetésének.

A népiskolának nagyon sok a hibája, legnagyobb a tanítók fizetésének silánysága és az egészség szabályainak mellőzése.

Ugyanezen főbenjáró hibái lesznek a contemplált kisedővásnak, és azonfelül beleesik azon eredendő bűnbe, hogy nem fog nevelni, de tanítani. Nevelés és tanítás ugyan egy fogalom, de sajnos, hogy a mai korban még nem az. Az iskola sem egyéb nevelőintézetnél, de a mai iskola még nem nevelőintézet. És attól félünk, hogy a kisedővások sem lesznek az.

Eddig a tanulás kora a betöltött hat évvel vált kötelezővé, ezután még korábban kezdődik. Tapasztalt tanító, bő és alapos ismeretekkel felruházott egyén tud valóban megfelelni a népnevelésnek, valamint a kisedővásnak is. De a silány fizetés mellett ilyenek nem teremnek.

A kisedővő és a néptanító akkor fogják magasabb hivatásukat betölteni, ha a kellő qualificationnak meg fog felelni a kellő fizetés. Mindaddig nemes vetélkedést ne várjunk a nevelés mezéjén.

Azt mondja ugyan a javaslat, hogy a gyermekek gondozása és a magyar nyelvbe való bevezetés egyedüli célja, de a megokolásban elmondta a miniszter, hogy testi és szellemi erőben megizmosodva fog ezentúl a gyermek a népiskolába bemenni.

A modern iskola az egész continens mentén meg nem felel azon hivatásának, hogy a testi és szellemi erőket fejlessze, egyszerű miniszteri kijelentés magában nem fogja a kívánt sikert meghozni, csak gyökeres iskolai reform után ervenyesülhet ama nemes törekvés. És valamint eddig az iskola fenyegette a testi épséget és a szellemi üdéséget, úgy a kisedővő és a Fröbel intézetek sem jártak el eddig különben.

A szem korai befogása és az emlékező tehetőség megerhelése eddig is nyilvánult a kisedővő intézetekben, ehhez járul még a higienikus következményeknek szem elöl tévesztése, úgy hogy testi és szellemi erőben nem fognak gyarapodni a gyermekek; de a cél nem is az, hogy szellemileg fejlődjenek, hanem hogy ép testtel menjenek át a népiskolába, nem pedig mint kis tudósok.

Hízen még a népiskolának is egyedüli célja a test nevelése és a tanulás eszközeinek elsajátítása. Azaz, hogy az volna a valódi cél de gyakorlatilag másként történik.

A mi pedig a felekezeti vitát illeti, arra csak azt jegyezzük meg, hogy ügyetlenség volt oly módon stilizálni a javaslatot, mely alkalmas szolgál ilyen anachronismusra és Zichy gróf helytelen agitálására.

Nemzeti és hazafias szempontból üdvözöljük a javaslatot, bár pädagogiai és higienikus tekintetből kifogásolható, de ezen hiányok áldozatkészség és jóakarattal mellett lassanként elháríthatók. Nevezetesen ezen törvényjavaslat azért is, hogy a társadalom figyelmét felhívja az okszerű nevelésre és azon körülményre, hogy fokozottabb anyagi áldozatot hozunk a gyermeknevelésnek és általában a népnevelésnek. A befektetett tőke dús kamatokat fog hajtani. És talán kiindulási pontul szolgál az elemi oktatás gyökeres reformjára, mert nézetünk szerint a közoktatás újjászervezését nem a közpiskolában, nem is az egyetemen kell megkezdenünk, hanem a népiskolában!

### Színház.

A miről a helybeli lapok valóságos elragadtatással irtak: Hentallerné Pauli Mariska vendéjátéka a szegedi igazgató Makó Lajos ur szükkeblüése miatt már minden valószínűség szerint csakugyan elmarad. A mit a kitünő művészönk önként ajánlott fel segedelemre szoruló pályatársainak: ezt a debreczeni színügyi érdekek boldogulásától megtagadja Debreczennek saját fia, Makó ur t. i. debreczeni ember, de úgy látszik annyira van a szülővárosára iránti jóindulattól, mint Makó Jeruzsálemtől.

Bizonyos szégyenkezéssel olvastuk egy szegedi lap társunk hasábján a t. igazgató ur gseftelő hajlamai miatt emelt panaszokat. De a színházunk irányában tanusított magatartása a panaszokat nagyon is indokoltaknak mutatják. Azzal érvel a szegedi direktor ur, hogy műsora miatt nem adhat a bájos művészönk annyi szabadságot, hogy 2-3 estén át gyönyörködtethesse a debreczeni publicumot, kirántván egyuttal a sárból Thespis megrekedt kördeját.

Ez ugyan nagyon gyarló kifogás s egyáltalán nem mutat egyebre annál, hogy a direktor ur nem sokkal van jobb tekintettel színsházának fő-fő vonzó erejét képező művészönk ohajtása, mint szülővárosának bajba jutott színügye iránt. Csak azután vigyázzon, jövőre meg ne bosszulja magát ez a paratlan szükkeblüesség s a kit most pár estére nem akar Debreczenbe boesátani, végkép ott ne hagyja.

Még nem tudjuk, mi szándéka van az új igazgatónak. De mint már többször is kifejeztük, nézetünk szerint a színházi válság végleges és helyes megoldása a szerződéses keretben keresendő. Ha Leszkay ur — a mint nincsen okunk rajta kétkedni — csakugyan oly kiváló műérzékkel bír, bizonyára első gondoljai közé fog tartozni, hogy a szegedi csalóganlyt ide esalja Debreczenbe. Sokkal nyugodtabban nézhetünk akkor mi is, ő is a jövő saison elé.

Az ötös bizottság különben mindent elkövet, hogy a társulat tagjaiban a munkakedvet és ambíciót, a nagyközönségben az érdeklődést ébren tartsa. Hisszük is, hogy egyikben sem lesz hiány. A jövő héten szünre hozák a »Sodoma és Gomorha« nagyhirű szerzőjének Sudermannak »Becület« című színművét, mely diadallal járta be Közép-Európa legnagyobb színpadait, s mely bizonyára nálunk sem fogja elteveszteni hatását.

### Ujdonságok.

\* **Számonkérő szék.** Debreczen városnál a számonkérő szék f. hó 31-én fog megtartatni.

\* **A vágóhid ügye.** Dégenfeld József gróf főispán a városi közgyűlés tagjából értekezletet hívott össze e hó 25-ére a város háza nagy tanácstermébe. Az értekezlet egyetlen tárgya a debr. közbvágóhid ügye lesz.

\* **A tanfelügyelők irodai teendőinek apasztása.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő körrendeletet intézte valamennyi tanfelügyelőhöz: A tanfelügyelők irodai teendőinek apasztása tárgyában mult évi október hó 19-én 411. eln. szám alatt kiadott rendelettel meghagytam a kir. tanfelügyelőknek, hogy a közigazgatási bizottságok felévi jelentéseinek a népoktatás állapotára vonatkozó részét hiteles másolatban hozzám külön fölterjesszék. Miután az ezen intézkedés okálul szolgáló eljárás időközben megváltozott, a mennyben a közigazgatási bizottságok felévi jelentéseinek a népoktatás állapotára vonatkozó része a m. kir. miniszterelnök ur intézkedése folytán ezentúl saját irattáromnak atengedtetik: a kir. tanfelügyelőket a fent hivatkozott rendelet 2-ik pontjában foglalt meghagyás teljesítésétől ezennel felmentem.

\* **A mi bálunk.** (Nyilvános szamáda s.) A függetlenségi kör által f. január hó 17-én, szombaton, a »Margit« furdó

termében tartott zártkörű táncvizigalom alkalmával bejött jegyekből 358 frt; felülfizetések-ből 60 frt 50 kr.; összes bevétel 418 frt 50 kr. A kiadás összesen 145 frt 56 krt tesz. A maradvány **272 frt 94 kr.** Felülfizettek: Thaly Kálmán, Kiss Albert 5—5 frtot. B. Nagy János, Vályi Nagy Gusztáv, Kertész János, Kertész Mihály, Dr. Kocsár Gábor, Pósalaki András, Megyaszy György, Bekény Péter, Szőke János, Dr. Legányi Gyula, Bácsi László 2—2 frtot. Horvath József, Szücs László, N. N., Ifj. Öry Mihály, ifj. Kertész István, Kertész Imre, Bányai Péter, N. N., Pálfi Ferencz, Tiszai József, N. N., Veréb Lajos, Harangi Sándor, Tolnai Daniel, id. Salánki Ferencz, ifj. Nagy Gábor, Kádár István, Somogyi Pál, Csörián József, Benedek János, Dr. Bakonyi Sámuel, Csengeri Imre 1—1 frtot. Szöllösi Bálintné, Porfgor István, Nagy Jánosné, Szőke Józsefné, Szabó Lajosné, Hevesi Gábor, Telky Mátvás, Székely Lajosné, ifj. Némethi János, Ötvös Lajos, Bihari Sándor, Varjas Jánosné 50—50 krt. Összesen 60 frt 50 krt: — mely szives adományaitkért, a kör nevében, hálás köszönetét fejezi ki a függetlenségi kör elnöksége.

\* **A kolozsvári Mátyás-szobor bizottság** Sigmund Dezső képviselő elnökle alatt ülést tartott. A pénztárnok jelentése szerint a szoborra 43.000 frt gyűlt be. Több vidéki hatóságtól a kiküldött nyugták még nem érkeztek vissza. Budapest és Pestmegye törvényhatóságai azt jelentették, hogy újabb adományokat fognak megszavazni. Gróf Zichy Jenő egy 1000 frt értékű képet, melyet a műtárlaton vásárolt, ajándékozott a szobor javára Hege-dius Sándorné közvetítésével. A bizottság a helyi gyűjtésben most nagyobb akciózt kezd.

\* **Új megváltó** A gyomai nazarenusok nagy számmal gyűltek össze imaházukban, hogy G. Mózes épíletes tanításait meghallgassák. Volt is mit hallgatniok, mert G. Mózes elmondta hogy neki megjelent az Ur és a nazarenizmus terjedéséért meg kell magát feszítenie. A jámbor hívek meg is csinálták a keresztfát, de mikor ezt meglátta G. Mózes, elfacsarodott a szíve és bátorkodott megkérdezni, mit szól erre a szolgabíró, megengedi-e az is? A hívek elmentek a szolgabíróhoz s azt a választ nyerték tőle: Jól van, feszítsék meg G. Mózes, de ha ez harmad napra fél nem támad, mint a megváltó, akkor egytől-egyig felakasztatom kendteket. Persze a híveknak azonnal ki ment az eszéből az új megváltás.

\* **Hány árva van Debreczenben.** Az árvászek kimutatása szerint Debreczenben jelenleg 1.810 vagyontalan árva van, kiket a város segélyez. A mult evben 1.663 volt a segélyezett árvák száma.

\* **A budapesti házi ezred jubileuma.** A Mária Terézia nevet viselő 32-ik gyalogezred másfél százados fennállásának évfordulóját az idén üli meg. A főváros közgyűlése már elhatározta, hogy ebből az alkalomból jubileumi ünnepelyt rendez s a részletek megállapítására bizottságot küldöttki, mely már elkészült a jubileum tervével. E szerint a főváros lefesteti az ezred eddigi tulajdonosainak arcképeit s azokat az ezred paranesnokságának ajándékozza. A jubileum napján a budai vérmézön tabori mise lesz s utána katonai diszgyakorlat. A főváros az ezred legénységét megvendégeli, a tisztikar tiszteletére pedig diszlakomát rendez. A részletes programot és az időpontot közelebb állapítják meg.

\* **A czeglédiek ünnepe.** Szép ünnepelyt tartanak a czeglédiek e hó 24-én. Ekkor lesz tizenharmadik évfordulója, hogy Czegléd város század küldöttsége Kossuth Lajosnak a képviselői mandátumot kivitte. Az ünnepi szonoklatot dr. Barabás Béla mondja.

**Elefántost krumpliból.** Az elefántvadászatok sem fognak már a közel jövőben oly vonzerővel birni, mint eddig. Az utazó ipar a drága elefántostot ki akarja küszöbölni, a mennyiben annak pótszerét, képes már ma — krumpliból előállítani. A

krumplit bizonyos eljárás szerint hígított kén-savban mossák és hosszabb ideig hagyják ez oldatban. Ezután a szilárd és sűrű anyag megmosatik és lassan-lassan megszáradtatik. Egy rendkívül kemény és vakító fehérségű anyaghoz jutunk ez uton, mely egészen olyan, mint az elefántcsont, művészieszen festhető, faragható és esztergályozható. Csak egy bibije van a dolognak: az új krumpli-elefántcsontnak még eddig nem sikerült azt a finom politurát megadni, mely az igazi elefántcsontot oly széppé teszi. Ez azonban nem baj! Bizonyosan ki fogják találni ezt az eljárást is és akkor egy kimeríthetlen kincses bánya lesz a felföld krumplitermelő szántóföldje, mely óriási konkurrencziát okoz az afrikai gyarmatok elefántcsont exportjának s ha meg is drágítja a tótok nemzeti eledelét, tetemesen olcsóbbá teszi ezer és ezer apró esecsebecsének az árát, s maholnap bizonyára oda fog vezetni, hogy az emberek fogsora is — krumpliból készül.

#### Magyar földesurak Albániában.

Keglevich Imre gróf, Keglevich István gróf fia Albániában 20 ezer hold földet vásárolt s még az ősszel lement új birtokára, magával vivén 30 magyarországi tótot. Legközelebb Berzeviczy György földbirtokos lesz a második magyar bérlő Albániában.

**\* Felakasztotta magát.** Megrendítő öngyilkosság történt tegnap este a veres-utcai 1567. számú háznál. Fodor István 35 éves aceslegény betegen feküdt kis szobácskájában. Felesége a katon volt, három éves kis leánykájával, a másik öt éves leányka azonban apját ápolta. Fodor kétségbeesetten vergődött az ágyban, aztán megkérte kis leánykáját, hogy adja oda neki a fűrészt. A kis leány teljesítette apja kérését, ki lebontotta a fűrészt a kötelet, aztán kiugrott az ágyból. A leányka nem tudta mit akar az apja s mosolyogva nézte, a mit a kötelet az ajtó sarkára köti. Fodor leakasztotta felesége szoknyáját az ajtószegről s ellakarta vele arezát, aztán nyakára tette a hurkot. Mikor az asszony haza került, a kis leányka kacagva kiáltotta neki, hogy ott guggol az apja az ajtó sarkánál. Akkor berzadtak el, midőn az asszony levette a ruhát az uráról, ki már meg volt halva. Holttestét beszállították a közökházba.

**\* Gyors segély.** Egy éhenhaló beteg leány segélyt kért a várostól nagy nyomorúságban. Meg is könyörültek szegényen s másfél hónap múlva meghozták a végzést, hogy mivel anyja sincs, hogy táplálékot vegyen magához, adnak neki egy pár forintot. De ki tudja, azóta nem halt-e meg ehen?

**\* Várnász.** New-Yorkból írják: Marion falu templomában nagyszámu násznép volt együtt. Már vége volt az esküvőnek s a fiatal pár éppen fogadta a rokonság és a jó barátok szerencsekívánatait, midőn egyszerre csak hatalmas fegyverdörög hangzott el. A következő pillanatban a menyasszony halva rogyott össze. Valaki az ablakon lőtt be s azt gyanyiják, hogy a gyilkos nem lehet más, mint a menyasszony valamelyik kikoszorúzott udvarlója. A gyilkos, mire az ijedelemből fölocsudtak, nyomtalanul eltűnt.

**\* A tüdővész-gyógyítása.** A kolosvári tudományos egyetemen hetek óta folynak a Koch-féle beoltások, de a tüdőbajoknál még nem tudtak eredményt elérni. A lupusos betegnél annál eredményesebb volt a beoltás, mert egyes betegek tökéletes felgyógyulása már csak napok kérdése. — A Kochinak a gyógyszerárak részére való átengedése iránt most folynak a tárgyalások a porosz kultuszminiszteriumban. — A berlini belgyógyászati egyesület gyűlésén dr. Guttman azt az érdekes felfedezést tette, hogy egy nagyfoku tüdővészben elhunyt embernek a belein is voltak fekélyek, melyek azonban a beoltás által csaknem teljesen meggyógyultak. A Koch szere tehát a bélfekélyek gyógyítására is alkalmas.

**\* A természetes és mesterséges jég.** Általánosan elismert dolog — s az eddigi kísérletek is mindazt bizonyították — hogy a természetes jégben sokkal több a bakterium mint a közönséges kútvizből készített mester-

séges jégben. Bischoff berlini vegyész hét próbát tett egy köbméternyi természetes jég olvadott vizével s egy-egy gyűszűnyi részben 140—180 ezer életképes bakterium csipát fedezett fel. A közönséges kútvizből gyártott mesterséges jégben aránytalanul kevesebb volt a bakteriumok mennyisége, a desztillált vízből készült jég pedig teljesen bakterium-mentes volt. Kétségsbe nem vonható tény, hogy némely jég nagy mértékben ártalmas; de minőségének megbírálásánál nem az a lényeges kérdés, hogy mesterségesen gyártották-e, vagy pedig a természet fagyasztotta-e meg, hanem az, hogy milyen volt a víz, melyből képződött.

**\* Dinamit robbantás boszúból.** Egy oraviczei állatsereglet etetője, a miért elcsapták, azzal akart bosszút állani az állatsereglet tulajdonosán, hogy élő kanócu nagy dinamit-patrónt tett az oroszlan ketrecze alá. Az állatseregletet éppen tizenöt ember nézte, midőn a dinamit irtózatossal csattanással felrobbant, de csodák csodája, sem emberben sem állatban nem tett semmi kárt, csupán egy üres ketreczet zuzott szét és elvitte a bőde tetjét. A boszúállót azonnal letartóztatták.

**\* Párisi divat.** A mit pár év óta a divat teljesen elhanyagolt, az ékszer Párisban kezdik ismét fölkapni, még pedig olyan mértékben, a mint csak nagyon régen divatozott. Az ékszerészboltok kirakataiban pazar újdonságok kápráztatják és csalogatják a közönséget s az ékszerészek örömet a divat a végletekig fokozta. Nem is hétköznapi látni való az olyan asszony, a ki fülönfüggői miatt egy magában is méltó tárgya bármely magas igényű rabló lelkesedésének is. Ezenkívül a diadémok, nyakékek, karpereczek, broche-ok, hajtűk, stb. annyira napirenden vannak, hogy egy-egy jobb társaságból való asszony valóságos kirakata az illyféle drágaságoknak. Ráadásul még a férfiak is hódolnak az ékszereknek. Valóságos fényűzést fejtenek ki nyakkendőre való tűkben és inggombokban. A bál ruhákban örvendetes módon ismét egyszerűbb a divat. Tavaly a derekban a férfi kabátéhoz hasonlatos szabást cultiváltak; ezt a divatot az idén földadták s a derek készítésében visszatértek a kerábbi egyszerűbb és izlesebb formákhoz. Hasonlóképen az uszályok ormáiban is az egyszerűbbet választják. Az egyes toilettek készítésénél, ha még oly egyszerű is az, a szabók leleményessége és phantasiája természetesen még mindig a legnagyobb mértékben érvényesül.

**\* Az asztalos-ifjúság bálja** f. hó 24-én tartatik meg a »Bika« szálloda termében. A vendéglői etelek és italok a táncsterem melletti helyiségben pontosan és jutányos áron szolgáltatnak ki. A rendezőség mindent elkövet, hogy az asztalos ifjúság bálja, mely ezuttal jótékony célra rendezetik, minden tekintetben megfeleljen a bál régi jó hírnevének. A tiszta jövedelem fele részben az erdélyi magyar közmívelődési egyesület felérésében pedig az asztalos tanoncok jutalmazására fordítatik. Belepti jegy személyenként 1 forint, — páholyjegy 2 forint.

**\* Hogyan szól a korcsolya és a pofon?** Egy angol zenész ezt a megfigyelést teszi közre egy újságban: Ő azt találta, hogy ha sok korcsolyázó siklik tova a jégen, az a hang, melyet korcsolyájuk csuszása okoz, enyhe időjárás mellett, a zenében B-mollnak felel meg. Ha erősen fagy, akkor a korcsolya H-dubban siklik s a mellett kivágja a nagy terzet. — Ehhez az illető lap szerkesztője ezt írja zárjelben: »Ajtónk előtt éppen most vágta magát hasra egy cipész-inas. A mint föltápaszkodott, pofon üti azt a gyereket, a ki meglökte. A csattanás A-mollban hangzott.«

**\* A főváros lakossága** hivatalos kimutatás szerint 510,993 főre rug, tehát még több, mint előzetesen gondolták. A főváros után bizonyára Szeged az, hol a népesedési viszonyok az utóbbi 10 év alatt legkedvezőbben alakultak.

**\* Japáni házassági hirdetés.** A »Jomiuri Shimbun« japáni hírlap a következő humoros házassági hirdetést vette át a »Mainichi Shimbun«-ból, melytől Osakában jelenik meg: Egy asszonyt keresek. Ha szép, nem szükséges, hogy okos legyen. Ha gazdag, nem

kell neki csinosnak lennie. Ha okos, nem kell neki teljes testalkatúnak lenni; de semmi esetre sem szabad neki rátartósnak lenni. Hogy milyen társadalmi állása van, különben, az közömbös. Lakhatik városban vagy falun. Husz évesnek kell lennie, de valamivel lehet több, vagy kevesebb is. Az ajánlattevő osaki művész, ki a középosztályhoz tartozik. Közelebbi felvilágosítást az említett lap ad.

**\* A nagyvárad kir. tábla elnöke** Zádor Gyula lesz. A nagyvárad kir. tábla-bírói karába egy ottani ügyvéd és egy kir. törvényszéki bíró is föl fog vétetni.

**\* Reszelővágók figyelmébe.** A m. kir. államvasutak igazgatósága által budapesti főműhelyben és annak fiókjaiban egy évben eltompuló, valamint új reszelők és ráspolkok felváltásának biztosítása iránt kibocsátott pályázati hirdetményre azon megjegyzéssel hivatik fel az érdekeltek figyelmé, hogy az ide vonatkozó közelebbi feltételek az alólírt kereskedelmi és iparkamara hivatalában (N-Hatvan-utca 1445. sz. a.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Debreczen, 1891. január 16. A kereskedelmi és iparkamara.

**\* A depr. csizmadia iparos ifjúsági egyesület,** melynek alapszabályai pár hónval ezelőtt jöttek le a kereskedelmi miniszteriumtól jóváhagyva, e hó 24-én azaz szombaton tartja zártkörű táncvigalmát a »Margit«-fürdő táncstermében. A rendezőség mindent elkövet, hogy a bál sikerét biztosítsa s a vendégeket a beléptidij fejében meg italokkal is ellátja s tudatja a közönséggel, hogy a kik tévedésből meghívót nem kaptak ez ideig és arra igényt tartanak, jelentkezzenek ez iránt Varkoly József egyleti elnöknel (Csokonai-utca) a hol részükre ez szivesen ki fog adatni.

**\* A méhcsipés mint gyógyszer.** Ha avatatlan ember megtekinti a méhkas népét, ugyancsak kapkod a fejével, nehogy véletlenül meg találják csipni a zümmögő állatkák. Eddig a poéták annyit tudtak s hasznos rovarokról, hogy ki-kijárnak az illatos rétekre, virágos mezőkre s onnan a virágok kelyhérről megrakodva hazatérnek viaszot meg mézet készíteni. Hát most egy orvosi kapacitás dr. Tere-Marburg azzal lép meg a tudományvilágba, hogy a méhek csipése a gyógyászatban is fontos szerepet játszik. A méhcsipés ugyanis sikerrel gyógyítja a rheumaticus, csuzos bántalmakat, sőt orbáncz ellen is jó hatással alkalmazható. A méhcsipés mérge ugyanis, mint azt a prágai orvosok újsága kifejti, hangyasavat tartalmaz és ez a csuzos beteg vérvétel egyesülve a bántalmat, természetesen előrehaladási fokozata szerint hosszabb vagy rövidebb idő alatt megszünteti. Gergely Kálmán, az orsz. magyar méhészegylet elnöke szintén csuzos bajban szenvedett és önmagán tette meg a kísérletet meglepő eredménnyel. Bajja a legrövidebb idő alatt megszűnt. Ugyancsak ő egy másik esetet is említ fel, egy családapa esetét, kit orbánczából szintén a méhek gyógyítottak ki is most friss és egészséges. Aki mindezek után még kételkedik, maga is tehet kísérletet.

**\* Lefőzött udvarló.** Egy kritikus egy elkényeztetett primadonna művészi értékét egy alkalommal a maga valódi becseré szállítására alá, mi miatt a primadonna dult, fült tehetetlen dühében s alattomos boszút forralt. Egyszer a kritikust valami kütüntetés érte, mely alkalommal többen gratuláltak neki. E pillanatban előáll egy ismert úri ember, a primadonna udvarlója s egy ludtoll-csokrot nyújt a kritikusknak e szavak kíséretében: X. kisaszony e kis ajándékban fejezi ki az ön iránt érzett nagyrabecsülését. Mindenki botránytól tartott. De a kritikus mosolyogva vette át a tollakat s ezt felelte: — Mindig tudtam, hogy X. kisaszony figyelmes hölgy, de, hogy miattam egyetlen imádóját így megkoppaszsa, azt nem gondoltam volna.

**\* Sok az asszony.** A nők tulságos nagy száma Paraguayban a Braziliával folytatott irtóháborúk után egészen megváltoztatta



20 évvel ezelőtt az ország társadalmi viszonyait. Akkor, közvetlen a háboruk után, Paraguaynak mintegy 300,000 lakosa közül alig volt 5000 férfi s még ma is, habár a lakosság azóta jelentékenyen szaporodott, a férfiak száma nem haladja meg a 100,000-et s igen sok község van, a hol egy férfira 20—30 nő jut. Ennek megfelelően a férfiak roppant kényelemben élnek s a nagykereskedést és vadászatot kiteve, csaknem minden foglalkozási ág a nők feladata s különösen a quigaberák-kisiparosnők igen elterjedtek. Rendesen igen esinos termékek, kecses, majdnem tánczoló járással, hófehér, mélyen kivágott s a karokat csupaszon hagyó ingbe, fehér csipkeszegélyezett szoknyába s fekete selyem mantillába öltözve járnak. Fényes fekete hajukban arany vagy teknősbéka fésű, fülbevaló, gyűrű, koralnyakláncz, esinos legyező, jobb fülök mellé tűzött rózsza vagy szekfü az ékességeik, de cipőt és harisnyát egy sem hord, a mely hiány feltűnő szép lábaik mellett, nem is visszatetsző. — Falu helyeken egy-egy házban 5—6 nő lakik együtt a gyermekekkel, de családtyának semmi nyoma, a minthogy itt a házasság többnyire ismeretlen intézmény s a nők csak szeretőket tartanak maguknak, kikkel esténként otthon mulatni szoktak. Nagyobb városokban s a tengerparti kikötőkben a sok bevándorló miatt ez a sajátosság viszony már megszűnt, de a belföldön még sokáig fog tartani.

#### \* Apróságok.

Az iskolából. Most tehát áttérünk a beszéd- és értelemgyakorlatra. Miből csinálják a cipőt, Krumplisek?

— Börből.

— Honnan veszik a bőrt?

— Az ökrörről, marháról és lőről.

— Melyik tehát az a barom, a mely téged cipővel, hussal és tejjel ellát?

— Édes apám.

\*

A kedvencz étel. Nagypapa: Mi a te kedves ételéd, Károlyka?

Károly: A borsó; mert ha jólakom belőle, olyan beteg leszek tőle, hogy másnap nem mehetek az iskolába.

\*

Legjobb övszer a hideg ellen. Elnök (a vádlotthoz) Tagadja, hogy a rendőr éppen akkor kapta rajta, amidőn kezét egy ur zsebébe dugta?

Vádlott: De az istenért elnök ur, hova dugtam a kezeimet ily szörnyű hidegben?

\*

Elértette. Menyecske: Lásd férjescském, ma vadpacsénye, turós rétes s csemegének málna lesz az ebéd, csupa a te kedves ételeid.

Férj: De lellem, hisz három hete sincsen hogy új ruhát kaptál.

\*

Kedélyeseu. (Bíró a vádlotthoz): Tizenhárom napi börtönrre van ítélve. Meg akarja mindjárt kezdeni a büntetését?

Elítelt: Tekintetes törvényszék, én azt hiszem, várjunk, míg egy kissé több jön össze.

\*

Szegénylős. Egy ur alamizsnát nyujt a koldusnak, mire ez eltakarja arcát, az adományt elfogadva.

Ur a koldushoz: «Miért tartja kezét arca elé?»

Koldus: »Szegyenlem magam azok előtt, kik oly keveset adnak nekem.»

\*

Komoly fenyegetés. A kocsáros így szól a részeg diákokhoz: »Uraim, most már egy csöpp nem sok, de annyi bort sem kapnak, — még akkor sem, ha fizetnének is érte.»

\* Népesedési statisztika. Debreczenben f. hó 11-től 17-ig született: Reform. törv. fiu 9, leány 14; törvénytelen fiu 3, leány 3; római kath. törv. fiu 5, leány 3; törvény-

telen fiu 1, leány 1; izr. törv. fiu 2; ágostai hitv. — 0. — Meghaltak: özv. Sierer Andrásné 80 é. r. kath. végegyengülés; Arany Julis 3 é. ref.; Nagy? halv. szül.; Roth Adolf izr. 6 hó. göröcsök; Sárkány József ref. 4 év, tüdőhurut; Kerekes József ref. 77 év, szerviszívba; Boros György ref. 59 év, agygutaütés; Nagy Eszter ref. 7 hó tüdőhurut; Lázár Mária r. kath. 64 év, gümőkór; Nagy Zsuzsanna ref. 5 hét, orbáncz; Kiss Mihály ref. 83 é. aggkór; Márton Lajos ref. 3 hó, göröcsök; Zeke Julianna ref. 3 hó bélhurut; özv. Házelmayer Terézia r. kath. 80 év aggkór. Fodor Róza ref. 11 hó, göröcsök; Szendrey Mária ref. 1 hó veleszületett gyengeség; Kovács Sándor ref. 37 év, gutaütés, Lovász József r. kath. 2 hó torokgyík; Nemethi István, ref. 70 é. vízkór; Lai Sándor ref. 59 év. gutaütés; Kálló Julianna ref. 8 hó, tüdőhurut; Olah? halv. szül.; özv. Suba István ref. 75 é. aggkór; Kovács Eszter ref. 1 hó göröcsök; Bernardin Anna ref. 1 hó tüdőhurut; Barna? halv. szül.; özv. Szilágyi Erzsébet ref. 77 é. aggkór; Onodi József ref. 1 hó veleszületett gyengeség; Házelmayer? r. kath. halv. szül.

\* Ingatlanok forgalma a debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál f. évi január 9-től 17-ig. 1. id. Maklári József és társa veszik Géder Sándor és neje Nagy Eszter házat új földével 3527 frtért. 2. Vilmányi György és neje Sarkadi Julianna veszik Hirsch Ignácné Fischer Mária ondódi földét 800 forintért. 3. Tóby István veszi Huszár Károly és neje Czenger Amália házat és tőczos kerti szőlőjét 6000 frtért. 4. Sipos István és neje Fehér Zsuzsanna veszik Küllös Imre és neje Szilvássy Julianna csapó kerti szőlőjét 330 frtért. 5. Szliuka István veszi Nagy Mária újföldét 105 frtért. 6. Szabó Bálint és neje Erdélyi Julianna veszik Raics Lajos libakerti földét 208 frtért. 7. Orgován István és neje Benke Mária veszik Faragó János és neje Nagy Mária új földét 120 frt 26 krajczárért. 8. Szőke Sándor és neje Kiss Zsuzsanna veszik Kozma Jánosné Szepesi Sára tégláskerti szőleje egy részét 145 frtért. 9. Jelenffy Kornél és neje Kornis Zsófia veszik Debreczen város pusztá telke egy részét 1500 frtért. 10. Szabó Andrásné Tóth Sára veszi Molnár Sándor és neje Liskai Sára homokkerti szőlőjét 285 frtért. 11. Berger Jenő és társai veszik Horváth János és neje Bartók Erzsébet új földét 9.800 frtért. 12. Faragó János és neje Nagy Mária veszik Dankó Mihály és neje Liptai Erzsébet új földét 486 frtért. 13. Szabó Lajos veszi Maklári József és társa házat ondódi és újföldével 2850 frtért. 14. Fábian Antal és neje Reviczky Paula veszik Kovács Imre és neje Keckeméti Julianna házat 600 frtért.

\* Husárok: megállapítva s bejelentve 1891. január 21-től 28-ig 32 kr. Kovács Jánosnál, Csapó-u. 376. sz. a. 39 kr. Rácz Györgynél, Csapó-u. 587. sz. a. Benzé Józsefnél, Arok-u. 687. sz. a. 38 kr. Rácz Györgynél, Czegléd-u. 2599. sz. a. 40 kr. Rácz Györgynél, Csapó-u. 358. szám alatt, Kovács Jánosnál, a hentes székben, a mészáros társaságnál Mester-u. 3655. Csapó-u. 240 és 376. Könyök-u. 574. Kut-utca 2323. szám alatti Ungvári Andrásnál, piac 1-ső székben, Czegléd-u. 55. sz. a. Dedó-u. 125. sz. a. 44 kr. a mészáros társaság 18 székében, valamint a három izraelita mészárszékben a piacon. Debreczen, 1891. január 20. Debreczen szab. kir. város rendőr-főkapitánysága.

## Közgazdaság.

**Juhhus kiviteli vágóhidak.** Budapestén a kormány támogatásával juhhus kiviteli vágóhidak létesültek, melyeknek heti szükséglete circa 500 drb juh. E célból minden héten keddi napon juhvásár tartatik. Az ilyenmü első vásár mult év december 16-án tartatott meg.

**Bulgáriába szóló postaküldemények.** A Sophiában székelő osztrák-magyar consul mult évi jelentésében figyelmeztet

arra, hogy a Bulgáriába szóló postai küldeményeket 3 kilogrammos csomagokban bérmentesítve czélszerű feladni, mert míg bérmentesítve csupán 88 kr. fizetendő portó gyanánt, addig Sophiában a bérmentellen csomagok után majdnem 4 frank számittatik fel s jelentékeny nagyobb portóval rovatnak meg a 3 kg.-nál súlyosabb küldemények is.

**A bécsi verseny ellen.** Nehány hét előtt a budapesti kereskedők elhatározták, hogy a kereskedelmi miniszterhez feliratot intéznek az iránt: intézkedjék, hogy a bécsi piac kevésbé árasztassa el utazóival a budapestit. A feliratot az érdekelt kereskedők ülése elé terjesztették. A bécsiek adót nem fizetnek itt kötött ügyleteik után, a melyeket pedig magánosokkal is kötnek. Ez beleütközik az ipartörvénybe. A kereskedők tehát orvoslást kérnek. A feliratot báró Kaas Ivor vezetése alatt küldöttség fogja a kereskedelmi miniszternek átadni.

## CSARNOK.

### Kapitány-tó.

(Beszély.)

Irta: Nemes Károly.

II.

#### A tó virága.

... Mintegy harmincz évvel történt ez előtt, a mit elmondandó vagyok. Akkor más alakja volt a falunak is, sokat átváltozott, nem egyszer rongálta meg a Körös, a falumelletti tó környéke sokkal szebb volt, míg a tavat a viczkádozó halak ezrei népesítették be, addig partja tarka virágok ezreivel volt koszoruzva. Azóta öreg idő telt el, a falu tornya is ledőlt ám, a falu kétszer leégett, sokszor pusztított az árvíz.

Azóta a városbeliek is nagyra haladtak, nem olyan szekerem járnak, mint akkor, a levelet is máskép írják és küldik, mint hajdanában.

Két okos embert küldött ide a vármegye kik azt mondták magokról, hogy ingyenlők, (honnán tudná, hogy azok ingénieurok?) persze, hogy nem is fizettünk nekik semmit; spárgát húzogattak a mezőn, sokallották a tó vizét s kisebb mederre szoritották, elnyelelték véle a vizet, feltűnk is soká, hogy a beszoritott viz valahogy és valahol majd csak előkerül, de hála istennek eddig nem történt baj.

Beljebb huzták még a templom kerítését is, igaz, hogy egy kicsit kiállott, az történt a tiszteletes ur udvarával is, hogy több helye legyen a vásáros szekereknek.

Bizony sokra mentek azok a városiak, nem hordanak azok se ködmönt, se gubát, ha tél van s mégsem fáznak meg. Hát az iparozás? kereskedés? Ezért szükek ám a régi utak.

Kiszámították a határ természet, a burkusknál, meg a muszkánál bizonyosan éhség van, ne féljete, lesz ára a gabonának.

Hát hogy itthol maradjak, s ott folytassam, a hol elkezdtem... volt a templommal szemközt két szép ház — hosszú ideig rom halmaz, pedig egykoron milyen szép házak voltak azok, milyen derek urak laktak bennök! Mintegy tizenöt esztendeig gyom tenyészett az udvaron tövisek között, fenyultak ezek a padlasig — a dudva — szarak hajtottak fel... most a két szántóföldön, mely helyökön van, alig lehet különbséget tenni. Egyenlők voltak azok fényes napjaikban, egyenlők romjaikban — egyenlők ma az eke alatt!

Mindkettő kívül belől esinos ház volt a kettő közül az egyiknek három ablaka nyílt az utcára, a másiknak negy külablakja volt. Amazt Molnár János, emezt Nagy Imre lakta.

Az igaz, még volt a két ház között egy kis különbség, a Molnár János családjának egyetlen kincsét Miklós fiok képezte; ez utóbbi ház disze, angyala ki lehetett volna más, mint Anna!

Talán a jó akaratú sors is azt akarta,

## MEGHIVÓ.

# A DEBRECZENI KÖLCSÖNÖS SEGÉLYZŐ EGYLET

MINT SZÖVEIKEZET

1891. évi febr. hó 22-én d. e. 10 ó a városháza nagy tanácstermében

VII-ik évi

## RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

tartja, melyre az egylet tagjai ezzel meghivatnak.

### A közgyűlés tárgyai a következők:

1. Igazgatósági jelentés, a mult üzleti év eredményéről.
2. Az évi mérleg és számadások, valamint a lezároló 2-ik, vagyis 1885-iki évtársulat vagyron-mérlegének előterjesztése.
3. A II-ik, vagyis 1885. évi évtársulat felszámoló bizottságának jelentése.
4. A felügyelő bizottság jelentése, és ennek alapján az igazgatóság, a felszámoló bizottság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
5. Az 1886-iki évtársulat felszámolásához 5 felszámoló bizottsági tag megválasztása.
6. Az alapszabály 34. §-a értelmében kilépő 3 felügyelő bizottsági tag megválasztása, és azok évi díjazásának megállapítása — valamint 3 felügyelő bizottsági póttag megválasztása — kikkre mint ilyenekre történik a szavazás.
7. Az igazgatóság kiegészítése, u. m. 5 kilépő igazgatósági tag helyének betöltése.
8. Esetleges indítványok.

### Jegyzet:

Az évi mérleg és számadások kinyomatva a közgyűlés előtt 8 nappal az egylet helyiségében — piac, »Ipar- és kereskedelmi bank« épületében — minden törzsbetevő által mindennap átvehetők.

Kivonat az alapszabályokból: 28. §. A közgyűlésen az egylet minden tagja, minden betét után egy szavazattal bir, de tiz szavazatnál többet senki sem gyakorolhat, a szavazat érvényességéhez a betéti könyvecske felmutatása szükséges.

Minden egyleti tag csak egy megbízást vállalhat magára, mely megbízást a közgyűlés előtt az elnöknek írásban tartozik átadni. — A megbízottnak szintén csak 10 szavazata lehet.

Kelt Debreczenben, 1891. január 20-án tartott igazgatósági ülésből.

**SIMONFFY IMRE,**  
kir. tanácsos mint elnök.

## H I R D E T É S E K

a „DEBRECZEN“ részére **jutányos áron**

fölvétetnek a kiadóhivatalban.

A hirdetések vagy Szinay Gyulához (csapó-utcza, 383. sz.), vagy egyenesen a kiadóhivatalba [nagy-uj-utcza, 1702. sz.] küldendők

Debreczen, 1891. Nyomatott Szabó Ferencz könyvnyomdájában.